

การใช้กากมันสำปะหลังเลี้ยงหมู

เสรี เอมะศรี

หัวหน้ากองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

เมื่อพดกันถึงเรื่องการใช้อาหารสำหรับเลี้ยงหมู ทุกๆ คนก็ต่างเข้าใจเอาว่าหมายถึง
 ราวข้าวเพียงอย่างเดียวเท่านั้นที่ใช้เป็นอาหารหลัก จะใช้สิ่งอื่นแทนหาได้ไม่ จนปรากฏเป็น
 ชาวไทยค่อยๆ ว่ารำไม่พอเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ตามรายงานสถิติของกระทรวงเกษียณราชการแจ้งว่า
 ในหนึ่งประเทศไทยเราผลิตรำข้าวได้เป็นอย่างมากที่สุดไม่เกิน ๑๕๐,๐๐๐ ตัน และรำข้าว
 ทั้งหมดนี้จะพอเลี้ยงหมูได้ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ตัวเท่านั้น ยิ่งกว่านั้นจำนวนรำที่ผลิตได้
 ของกระทรวงเฉลี่ยไปใช้ในการเลี้ยงปศุสัตว์อื่น ๆ อีกด้วย ฉะนั้นเมื่อสัตว์เลี้ยงมีจำนวนปริมาณ
 มากขึ้น รำข้าวจึงไม่พอใช้ เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจึงจำเป็นต้องหา ทางแก้ไขโดยใช้พืชไร่อื่น
 เป็นอาหารแทน เช่น ข้าวโพค ปลายข้าว และกากพืชต่าง ๆ เช่น กากเมล็ดค่าง กากมะพร้าว
 และกากมันสำปะหลังเป็นอาหารสัตว์แทนรำข้าว ทั้งนี้เพราะว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบด้วย
 อาหาร ประเภท คาร์โบไฮเดรตมาก และมีโปรตีนพอสมควรเช่นเดียวกับรำข้าว ทั้งนี้
 ข้างไรก็ตาม ก็ขอไประมัดระวังการใช้กากมันสำปะหลังเพื่อเป็นอาหารหมู

กากมันสำปะหลังเป็นพืชที่ปลูกง่ายในดินแทบทุกแห่ง มีผู้นิยมปลูกกันมากที่สุดที่
 จังหวัดชลบุรี เนื่องจากมีการอุตสาหกรรมทำแป้งมันกันมาก และกากมันสำปะหลังก็เป็น
 ผลพลอยได้จากการทำแป้งมัน กากมันสำปะหลังเมื่อเอาไปทำการวิเคราะห์ดู จะปรากฏ
 องค์ประกอบของอาหารดังนี้:-

โปรตีน	๗.๒๐%
คาร์โบไฮเดรต	๓๖.๖๐%
ไขมัน	๐.๑๕%
กาก	๕๐.๐๐%
เถ้า	๗.๖๕%

ในเมื่อพิจารณาตรวจดู จะเห็นว่ากากมันสำปะหลัง มีคุณค่า ของอาหารก็และเหมาะ
พอที่จะนำมาใช้เป็นอาหารสำหรับเลี้ยงหมูได้ เพราะมีอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรตมาก
มีโปรตีนพอสมควร ตลอดจนมีอาหารประเภทแร่ธาตุพอกับความต้องการของสัตว์อยู่ด้วย
แต่การที่จะใช้ให้สัตว์ได้รับประโยชน์สำหรับไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกายนั้น เพราะเหตุว่า
คุณภาพของอาหารชนิดนี้นั้น อาจน้อยไปไม่พอต่อความต้องการของสัตว์ แต่ถ้าใช้อาหาร
๓ - ๔ ชนิดรวมกันก็ย่อมจะได้รับคุณค่าของอาหารพอสมควรแก่กันได้

การใช้กากมันสำปะหลังสำหรับเป็นอาหารหมูนั้น ในระยะแรกซึ่งหมายถึงระยะที่หมู
มีอายุในระยะ ๒ เดือน คือหลังจากหย่านมแล้วจนถึงอายุ ๔ เดือนครึ่งถึง ๕ เดือน หรือ
ในเมื่อมีน้ำหนัก ๑๐ ก.ก. ถึง ๓๐ ก.ก. ควรใช้กากมันสำปะหลังประมาณ ๓๐% และอาหาร
อย่างอื่นอีก ๗๐% ซึ่งควรประกอบไปด้วยอาหารเพิ่มเติมอีก ๒ - ๓ อย่าง แล้วแต่จะหาได้มา
เพิ่มเติม คือปลายข้าว รำข้าว ข้าวโพด กากมะพร้าว กากเมล็ดค่างและปลายัน ปลายันนี้ถือว่า
สำคัญและจำเป็นมากเพราะเป็นอาหารประเภทโปรตีนที่ใกล้กับสัตว์ ร่างกายต้องการไปยัง
และสร้างเนื้อเยื่อ ผนังเพื่อให้อมุที่อยู่ภายในและสภาพขนาดคนได้รับอาหารเพื่อไปยัง
ร่างกายให้เกิดโรค ดังนั้นไปเมื่อหมูอายุมากขึ้น คือหลังจาก ๕ เดือนแล้ว ก็ควรเพิ่มปริมาณ
ของกากมันสำปะหลังให้สูงขึ้นถึง ๕๐% และอีก ๕๐% ก็ให้อาหารอย่างอื่น ดังที่กล่าวมา
แล้วข้างต้น แต่ลดจำนวนปลายันลงไปได้ตามส่วน ในเมื่อหมูมีอายุ ๘ เดือนแล้ว ก็ควร
จะเพิ่มกากมันสำปะหลังให้กินได้ถึง ๗๕% ส่วนอีก ๒๕% ให้กินอาหารอย่างอื่นแล้วแต่จะหา
มาได้ ในคราวนี้การให้ปลายันได้ เพราะร่างกายของหมูในขณะนี้ต้องการอาหารประเภท
คาร์โบไฮเดรตมากกว่า การที่ค่อยๆ เพิ่มกากมันสำปะหลังให้หมูกินตามลำดับอายุและ
น้ำหนักของหมูนั้น เป็นเพราะว่าในระยะแรกหมูต้องการอาหารที่มีโปรตีน เพื่อไปยัง
ร่างกายและสร้างกระดูกและเนื้อเยื่อ แต่ในระยะหลังหมูจะต้องการอาหารประเภทคาร์โบ
ไฮเดรตมาก เพื่อนำไปยังร่างกายให้อ้วน เพราะอยู่ในประเภทอาหารที่ก่อให้เกิดกำลัง
ฉะนั้นจึงควรให้กากมันสำปะหลังได้มากเพื่อทำให้อ้วนเร็ว เพราะกากมันสำปะหลังมีคุณค่า
ของอาหารในทางประเภทคาร์โบไฮเดรตสูง

การใช้กากมันสำปะหลังเลี้ยงหมู

ตัวอย่างแสดงรายการในการใช้อาหารต่าง ๆ เพื่อผสมใช้เลี้ยงหมูตามระยะและเวลาต่าง ๆ กันดังนี้:-

๑. อาหารผสมสำหรับใช้สำหรับเลี้ยงหมูเมื่อหย่านมาแล้ว คอกหมูอายุตั้งแต่

๒-๒ ๑/๒ เดือน ถึง ๕ เดือน

กากมันสำปะหลัง	๓๐	ก.ก.	ราคาประมาณ	ก.ก.	ละ ๕๐ สตางค์	เงิน	๑๕.๐๐
รำข้าวขาว	๕๐	,,	,,	,,	๕๐ ,, ,,		๒๕.๐๐
ปลายข้าวหรือ							
ข้าวโพค	๕	,,	,,	,,	๑๐๐ ,, ,,		๕.๐๐
กากเมล็ดค่างหรือ							
กากมะพร้าว	๕	,,	,,	,,	๘๐ ,, ,,		๔.๐๐
ปลายัน	๑๐	,,	,,	,,	๒๕๐ ,, ,,		๒๕.๐๐
	<u>๑๐๐</u>	,,					<u>๗๔.๐๐</u>

๑ ก.ก. มีราคา ๗๔ สตางค์

นอกจากนี้ควรจะให้เกลือผสมปนไปกับอาหารจำนวน ๑๐๐ ก.ก. และกระดกขึ้น ๑๐ ก.ก. กับถ่านขึ้นอีก ๑ ก.ก. เพื่อให้สัตว์ได้รับอาหารประเภทแร่ธาตุเพิ่มเติมระหว่างในระหว่างหลกหมูก่อนการที่จะให้อาหารประเภทแร่ธาตุเพื่อไปบำรุงโครงกระดูกของร่างกายให้แข็งแรง และระหว่างเวลากลางวันควรจะต้องมีหญ้าอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมากหญ้า เช่นหญ้าขนหรือหญ้าปล้อง เถาไม้เทศ ผักขม หรือสวะ หั่นเป็นชิ้นให้กินด้วย ส่วนผักสะอึกควรให้สัตว์ได้กินตลอดเวลา อาหารที่ให้นั้นควรให้อินละ ๒ ครั้ง เช้า-เย็น และควรให้ครั้งต่อเวลาค้าง

ต่อมาเมื่อหมูมีอายุมากขึ้นน้ำหนักก็ย่อมมากขึ้นตามตัว ร่างกายก็มีการเปลี่ยนแปลง และความต้องการของร่างกายก็ย่อมไม่เหมือนอกยเมื่อมีอายุน้อย ฉะนั้นผู้เลี้ยงจึงควรที่จะเปลี่ยนอาหารเสียด้วย

อาหารผสมข้างล่างนี้เหมาะสำหรับใช้กับหมูที่มีอายุตั้งแต่ ๕ เดือน ถึง ๗ เดือน

สัตว์แพทยสาร

กากมันสำปะหลัง ๕๐ ก.ก.	ราคาประมาณ ก.ก. ละ ๕๐	สตางค์	เงิน ๒๕.๐๐
รำข้าวขาว ๓๕ ก.ก.	„ „ ๕๐	„ „	๑๗.๕๐
ปลายข้าวหรือ			
ข้าวโพก ๕ ก.ก.	„ „ ๑๐๐	„ „	๕.๐๐
กากเมล็ดค่างหรือ			
กากมะพร้าว ๕ ก.ก.	„ „ ๘๐	„ „	๔.๐๐
ปลายขี้ ๕ ก.ก.	„ „ ๒๕๐	„ „	๑๒.๕๐
	<u>๑๐๐ ก.ก.</u>		<u>๖๔.๐๐</u>

๑ ก.ก. ราคา ๖๔ สตางค์

นอกจากนี้ควรให้เกลือผสมไปอีก ๑ ก.ก. และกระดูกอก ๑ ก.ก. ส่วนหญ้าหรือ
ผักต่าง ๆ นั้นควรจะมีให้เป็นประจำวันอย่างเดิม ก็วันละ ๑ ครั้งในตอน กลางวัน นาน
สักอาทิตย์ให้ตลอดเวลา

คอกจากนี้ผู้เลี้ยงจะเห็นว่าหมูโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และในเมื่อมีอายุ ๗ เดือนแล้ว
ก็ควรจะมีน้ำหนักประมาณ ๕๐-๖๐ ก.ก. ซึ่งเป็นระยะที่สมควรจะทำการขุนได้แล้ว โดย
มีเวลาขุน ๓-๔ เดือน และภายในระยะนี้อาหารที่จะให้หมูก็กก็จำต้องเปลี่ยนแปลงให้ถูกกับ
ความประสงค์ของผู้เลี้ยงด้วย เช่นในเมื่อมีความประสงค์จะขุนไว้เพื่อนำเขาสู่ตลาดก็ควร
จะผสมอาหารดังนี้ :-

กากมันสำปะหลัง ๗๕ ก.ก.	ราคาประมาณ ก.ก. ละ ๕๐	สตางค์	เงิน ๓๗.๕๐
รำข้าวขาว ๒๕ ก.ก.	ราคาประมาณ ก.ก. ละ ๕๐	สตางค์	เงิน ๑๒.๕๐
	<u>๑๐๐ ก.ก.</u>		<u>๕๐.๐๐</u>

๑ ก.ก. มีราคา ๕๐ สตางค์

วิธีใช้อาหารเช่นนี้ได้

กากมันสำปะหลัง	๗๐ ก.ก.	ราคาประมาณ	ก.ก.	ละ ๕๐ สตางค์	เงิน ๓๕.๐๐
ข้าวโพก	๕ ก.ก.	,,	,,	๑๐๐ ,,	๕.๐๐
รำข้าวขาว	๒๕ ก.ก.	,,	,,	๕๐ ,,	๑๒.๕๐
	๑๐๐ ก.ก.				๕๒.๕๐

๑ ก.ก. มีราคา ๕๒.๕๐ สตางค์

ทั้งนี้ควรให้เกลือเพิ่มอีก ๑ ก.ก. มีหญ้าสดกินบ้างในเวลากลางวัน และควรระวังอย่าให้หมูอยู่ในคอกตลอดเวลาเพื่อไม่ต้องการที่จะให้ใช้กำลังมาก คอกกินแล้วนอนอย่างสบาย เพื่อทำให้มันหนักเพิ่มมากขึ้นเหมาะสำหรับนำส่งตลาด

แต่ตามูเลี้ยง มีความต้องการที่จะใช้หมูนัวสำหรับ เป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ผลสมต่อไป ควรจะให้อาหารผสมดังนี้ คือ

กากมันสำปะหลัง	๖๐ ก.ก.	ราคาประมาณ	ก.ก.	ละ ๕๐ สตางค์	เงิน ๓๐.๐๐
รำข้าวขาว	๓๐ ก.ก.	,,	,,	๕๐ ,,	๑๕.๐๐
กากเมล็ดขางหรือ					
กากมะพร้าว	๗ ก.ก.	,,	,,	๘๐ ,,	๕.๖๐
ปลาขี้	๓ ก.ก.	,,	,,	๒๕๐ ,,	๗.๕๐
	๑๐๐ ก.ก.				๕๘.๑๐

๑ ก.ก. มีราคา ๕๘.๑๐ สตางค์

นอกจากนี้ควรให้เกลือเพิ่มอีก ๑ ก.ก. และกระดูกขี้เนื้ออีก ๑ ก.ก. ตลอดจนทั้งหญ้าสดอีกสักตามธรรมดา ทั้งนี้เพื่อบำรุงร่างกายให้แข็งแรงมีอาหารให้ครบทุกประเภท เพื่อให้อายุเหมาะที่จะใช้ผสมพันธุ์ต่อไป

นอกจากที่ได้นำการใช้อาหารผสมดังกล่าวข้างบนนี้แล้ว การดูแลเอาใจใส่ และปฏิบัติที่ก่อสร้างคอกนั้นจำเป็นต้องทำเป็นอย่างดี เช่นการอาบน้ำหมูอย่างน้อยควรเป็นเวลา

ก่อนให้กินอาหารทุกครั้ง ล้างคอให้สะอาดและคอยดูแลอาการผิดปกติของสัตว์อย่างน้อยวันละ ๑ ครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาสัตว์กำลังกินอาหาร ถ้าหากมีอาการผิดปกติประการใด ควรหาเหตุผลและปรึกษาขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ทันที ซึ่งเจ้าหน้าที่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทุกประการ

สำหรับผู้เลี้ยงหมูนั้น ถ้าหากว่าได้ทำการปลูกมันสำปะหลังด้วยดีให้เอาหัวมันสำปะหลังมาหั่นเป็นแว่น ๆ ตากแดดให้แห้งแล้วเก็บไว้ใช้เป็นอาหารหมู ซึ่งจะมีคุณภาพของอาหารในทางคาร์โบไฮเดรตสูงชัน หรือเมื่อได้ทำการขุดหัวมันออกบ้างแล้ว จะปล่อยให้หมูป่ายกหาเอาหัวมันกินเองในไร่จะยิ่งดีมากช้น ซึ่งจะเป็นการทุนค่าแรงและทิ้งบารุงปุ๋ยในที่ดินนไปช่วย เหมาะสำหรับการไถและปลูกมันได้อีกต่อไป

ผู้ที่มีความประสงค์จะได้อากมันสำปะหลังไปทำการเลี้ยงหมู จะหาซื้อได้ทั่วไปในท้องทุ่งทั่วชลบุรี หรือจะติดต่อมายังกรมการปศุสัตว์หรือท้องถ้องการทหารผ่านศึกก็ได้.

